

3/12/2025

לכבוד:

ח"כ ניר ברקת, שר הכלכלה והתעשייה
 ח"כ עידית סילמן, השרה להגנת הסביבה
 ח"כ חיים כץ, שר הבריאות
 עותק: ח"כ דוד ביטן, יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ אלון שוסטר, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה

הנידון: דרישה ליישום תקני בטיחות מחייבים על כימיקלים מסוכנים בבגדים

שלום רב,

בשבוע שעבר נחשפה מציאות עגומה ומסוכנת: למדינת ישראל נשלחים פריטי לבוש, המכילים כימיקלים מסוכנים האסורים למכירה באירופה. ממצאי דו"ח¹ בינלאומי חדש של גרינפיס, שבחן את בטיחות מוצרי ענקית האופנה "שיאין" (Shein), הציבו בפנינו מראה שחורה: המוצר המזוהם ביותר שנמצא במחקר העולמי כולו, נשלח דווקא לישראל.

מדובר בז'קט שנרכש בייבוא אישי באתר שיאין והכיל ריכוז של "כימיקלים נצחיים" (PFAS) בחריגה של פי 3,269 מהתקן האירופי המותר. התקן האירופי מתיר ריכוז אפסי של 0.26 מ"ג חומר לכל ק"ג בד, בעוד שבז'קט הישראלי נמצא ריכוז אדיר של 850 מ"ג מאותם חומרים לכל ק"ג בד. לצד הז'קט, נמצאו בסנדלים שנשלחו לישראל מתכות כבדות ופתלטים (משבשי הורמונים) החורגים גם הם מהרגולציה ומסכנים את בריאות הציבור, בעיקר את בריאותם של ילדים ובני נוער.

המצב הנוכחי חושף אבסורד רגולטורי בלתי נסבל:

מצד אחד, ביוזמה מבורכת, ממשלת ישראל מקדמת את רפורמת "מה שטוב לאירופה טוב לישראל"², הכוללת בתוכה אימוץ של אסדרה בינלאומית מחמירה לבטיחות בכימיקלים³. הממצאים שהתפרסמו בדו"ח מוכיחים כי הצעד הראשון חייב להיות יישום מיידי של אסדרה זו. מצד שני, בעוד המדינה פועלת להחלת תקנים על היבוא המסחרי, היא משאירה את הדלת האחורית (הייבוא האישי) פתוחה לרווחה. פלטפורמות ענק כמו "Shein" מנצלות פרצה זו, מוגדרות כספקיות לצרכן פרטי, וכך חומקות מכל אחריות פלילית, רגולטורית או סביבתית.

הגדלת הפטור ממע"מ בייבוא אישי מ-75\$ ל-150\$, ללא הסדרת נושא הבטיחות בכימיקלים, לא רק תעודד צריכה של מוצרים מסוכנים, אלא תעניק פרס נוסף לחברות הענק אל מול היצרן הישראלי ותפקיר את בריאות הציבור בקנה מידה רחב.

1

<https://www.greenpeace.org/israel/position/69566/%d7%93%d7%95%d7%b4%d7%97-%d7%92%d7%a8%d7%99%d7%a0%d7%a4%d7%99%d7%a1-%d7%97%d7%95%d7%a9%d7%a3-%d7%9b%d7%99%d7%9e%d7%99%d7%a7%d7%9c%d7%99%d7%9d-%d7%9e%d7%a1%d7%95%d7%9b%d7%a0%d7%99%d7%9d-%d7%91%d7%91/>

² <https://www.gov.il/he/pages/eu-reform-information>

3

https://www.gov.il/he/Departments/DynamicCollectors/eu-directives-seach?skip=0&directive_en_name=REACH

נוצר כאן עיוות כפול:

1. כימיקלים שעליהם יש מגבלות מחמירות באירופה, זורמים לישראל באין מפריע.
2. יבואנים ויצרנים מקומיים כורעים תחת נטל הרגולציה, התקינה והבדיקות, בעוד ענקיות סחר זרות זוכות לפטור ומציפות את השוק בסחורה זולה ומסוכנת.

לאור הממצאים החמורים והסכנה המיידית לבריאות הציבור, אנו דורשים מכם לפעול:

1. יש להחיל באופן מיידי את סטנדרט הבטיחות האירופי (REACH) שאומץ במסגרת הרפורמה, ולאכופ אותו בפועל על כלל מוצרי הטקסטיל הנכנסים לישראל.
2. קידום הוראת שעה או תיקון המגדיר פלטפורמות סחר מקוונות המוכרות בהיקף משמעותי לישראל (כגון שיאין, טמו, עלי אקספרס ועוד) כ"יבואן" לכל דבר ועניין. עליהן לעמוד בתקן הישראלי/אירופי הרשמי לבטיחות בכימיקלים. אין לקדם את הגדלת הפטור ממע"מ ל-\$150 בטרם תוסדר סוגיית הבטיחות והפיקוח על פלטפורמות אלו.
3. הנחיה מיידית לביצוע דגימות פתע למשלוחי טקסטיל המגיעים מפלטפורמות אלו, ופרסום שקוף של התוצאות לציבור.
4. יצירת מנגנון משפטי המאפשר למדינה להטיל קנסות כבדים ואף לחסום את הגישה לאתרים המשווקים באופן סדרתי מוצרים המכילים חומרים מסרטנים ומסוכנים בניגוד לחוק.

בריאות הציבור בישראל אינה הפקר! הוזלת יוקר המחיה אינה יכולה לבוא במחיר של סכנה לציבור. הכלים לסגירת הפרצה נמצאים בידיכם, אנו מצפים לשימוש מיידי בהם. אנו ערוכים להציג בפני גורמי המקצוע במשרדכם את נתוני המעבדה המלאים. אודה לתיאום פגישת עבודה דחופה בנושא.

בברכה,

נטע שליט

ראש תחום צרכנות

גרינפיס ישראל